

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL SUTIKIMO
REORGANIZUOTI LIETUVOS SOCIALINIŲ TYRIMŲ CENTRĄ, LIETUVOS TEISĖS
INSTITUTĄ IR LIETUVOS AGRARINĖS EKONOMIKOS INSTITUTĄ“ PROJEKTO**

(toliau - Projektas)

(TAP-19-1864(2)); TAIS Nr. 19-14348)

PAŽYMA

2019-12-03 Nr. NV-3395

Vilnius

Teikėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Tikslas: Reorganizuoti, sujungiant 3 valstybinius mokslinių tyrimų institutus – Lietuvos socialinių tyrimų centrą, Lietuvos teisės institutą, Lietuvos agrarinės ekonomikos institutą – į Lietuvos socialinių mokslų centrą.

Dabartinė situacija: Valstybiniai mokslinių tyrimų institutai vykdo valstybei, visuomenei ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius instituto įstatuose nustatytų krypties mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Iki 2009 m. pertvarkos šalyje veikė 17 valstybės mokslo institutų, 18 universiteto mokslo institutų, 11 valstybės mokslo įstaigų. Šiuo metu veikia 13 valstybinių mokslinių tyrimų institutų. 2017 m. lapkričio 10 d. Ministro Pirmininko potvarkiu buvo sudaryta darbo grupė, kurios užduotis – pateikti Vyriausybei siūlymus dėl valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos kokybės gerinimo.

Darbo grupė, išnagrinėjusi institutų veiklos teisinį reguliavimą, institutų veiklos ekspertinių vertinimų ataskaitas, institutų veiklos planavimo dokumentus bei veiklos rezultatus, ES ir EBPO valstybių narių patirtį ir praktiką analogiškų mokslo ir studijų institucijų veiklos srityje, pateikė siūlymus:

- pertvarkyti institutus į viešąsias įstaigas,
- atnaujinti MTEP veiklos vertinimo ir finansavimo metodikas, skiriant daugiau dėmesio taikomiejiems tyrimams ir eksperimentinei plėtrai,
- stambinti institutus ir geriau koordinuoti jų veiklą, kad būtų užtikrintas iškeltiems tikslams pasiekti būtinas potencialas.

Darbo grupė numatė keletą institutų tinklo pertvarkos siūlymų, iš kurių vienas - Lietuvos socialinių tyrimų centrą, Lietuvos teisės institutą, Lietuvos agrarinės ekonomikos institutą sujungti į Lietuvos socialinių mokslų centrą.

2019 m. liepos 26 d. Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybos (toliau – Taryba) posėdyje buvo aptartas valstybinių mokslinių tyrimų institutų tinklo pertvarkos klausimas. Buvo nuspręsta:

- pritarti Fizinių ir technologijos mokslų centro, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro ir Lietuvos energetikos instituto etapiškam pertvarkymui į mokslinių tyrimų ir technologijų organizaciją (angl. Research and Technology Organisation – RTO),
- pasiūlyti Vyriausybei Lietuvos socialinių tyrimų centrą (toliau – LSTC), Lietuvos teisės institutą (toliau – LTI) ir Lietuvos agrarinės ekonomikos institutą (toliau – LAEI) sujungti į Lietuvos socialinių mokslų centrą,
- pasiūlyti Vyriausybei išplėsti lituanistinius mokslinius tyrimus vykdančių valstybinių mokslinių tyrimų institutų – Lietuvos istorijos instituto, Lietuvių kalbos instituto, Lietuvos kultūros tyrimų instituto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto – asociacijos

koordinacinę tarybą, į ją įtraukiant ir suinteresuotų ministerijų bei socialinių partnerių atstovus.

Taip pat Taryba nusprendė pasiūlyti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai:

- užtikrinti steigiamo Lietuvos socialinių mokslų centro veiklos atitikimą skirtingų valstybės viešojo valdymo sričių poreikiams (įtraukiant visas šio centro veikla suinteresuotas ministerijas);
- parengti teisės aktų, susijusių su valstybinių mokslinių tyrimų institutų pertvarka, projektus ir iki 2020 m. kovo 1 d. pateikti juos Vyriausybei;
- per ketverius metus nuo Lietuvos socialinių mokslų centro įsteigimo pasitelkiant tarptautinius ekspertus įvertinti šio centro veiklos atitiktį steigimo metu iškeltiems tikslams ir pateikti rekomendacijas dėl tolesnio šio centro veiklos tobulinimo socialinių mokslų srities kontekste.

Projekto esmė: Projektas numato trijų institutų - LSTC, LTI ir LAEI – reorganizavimą sujungimo būdu į naują juridinį asmenį - Lietuvos socialinių mokslų centrą, perimant visas reorganizuojamų įstaigų teises ir pareigas. Toks sujungimas, kai trijuose institute dirbantis nedidelis mokslininkų skaičius (*LAEI dirba 30 darbuotojų, iš jų mokslo darbuotojų, tyrėjų 21,5; LSTC dirba 67 darbuotojai, iš jų - 54 mokslo darbuotojai, tyrėjai ir atitinkamai LTI dirba 25 darbuotojai, iš kurių mokslo darbuotojų, tyrėjų - 16*) būtų apjungtas, leistų įgalinti socialinių mokslų grupės institutų pajėgumą atlikti visuomenei reikšmingą misiją, užtikrinti Lietuvos mokslinių tyrimų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę. Numatoma, kad sujungimas leis maksimaliai išnaudoti institutų žmogiškuosius išteklius ir geriau užtikrinti specializuotas vadybines funkcijas.

Nors pareigybių skaičiaus planavimas numatomas vėlesnėje stadijoje, priėmus Projektą, nutarimo rengėjai prognozuoja mažesnę administracijos darbuotojų skaičių bei sutaupytą lėšų perskirstymą mokslinei veiklai. 2019 m. šių įstaigų valstybės biudžeto asignavimai sudarė: LSTC – 722 tūkst. EUR, LAEI – 342 tūkst. EUR ir LTI – 326 tūkst. EUR.

Atitinkamai vėlesniame etape bus nustatytas ir SADM, TM, ŽŪM atstovų dalyvavimas instituto taryboje.

Projektas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 140 punktą dėl aukštųjų mokyklų, mokslo institutų žmogiškųjų išteklių sutelkimo, racionalaus ir tikslingo mokslo infrastruktūros panaudojimo, geriausia tarptautine patirtimi pagrįstos mokslinės veiklos vertinimo užtikrinimo, adekvataus ir skaidraus mokslinių tyrimų finansavimo, technologines ir socialines inovacijas skatinančių tyrimų bei 143.2 papunktį dėl mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo su socialiniais ir verslo partneriais skatinimo, mokslo ir (arba) meno, studijų ir visuomenės švietimo veiklos nukreipimo į regionų ir visos šalies darnaus vystymosi spartinimą; dėl Lietuvos tyrėjų bendradarbiavimo su kitų ES valstybių narių kolegomis rėmimo bei dėl mokslo ir studijų institucijų potencialo telkimo, pertvarkant jų tinklą.

Derinimas:

- Projektas buvo derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo, finansų, socialinės apsaugos ir darbo, žemės ūkio ministerijomis bei Lietuvos socialinių tyrimų centru, Lietuvos teisės institutu ir Lietuvos agrarinės ekonomikos institutu.
- Projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas, kitų institucijų pastabas, į kurias nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, pateikiamos derinimo pažymoje.
- Projektas svarstytas lapkričio 26 d. Tarpinstituciniame pasitarime. Projekto rengėjams buvo pasiūlyta atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Finansų ministerijos pastabas.
- Lietuvos teisės institutas atsiuntė 2019.12.02 d. raštą Nr.2R-224-(1.11), kuriuo siūlo nutraukti LSTC, LTI ir LAEI sujungimą, nes sujungimo nauda yra savitikslių ir deklaratyvaus pobūdžio, o planuojami sujungimo rezultatai nepagrįsti, kadangi nebuvo

atliktas Projekto poveikio vertinimas. LTI siūlo trijų institutų bendradarbiavimą sutarčių pagrindu.

- Projekto rengėjai pateikė patikslintą projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas bei informavo, kad numatomas administracinių išlaidų sutaupymas – apie 7 % .

Dalykinio vertinimo išvada: Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje. Siūloma Projekto rengėjams pateikti Vyriausybei išsamesnę informaciją (atliktą poveikio vertinimą, kaštų ir naudos analizę ir pan.), kurios pagrindu Darbo grupėje buvo nutarta pasiūlyti Vyriausybei sujungti tris institutus į Lietuvos socialinių mokslų centrą.

Vyresnioji patarėja

Jolita Bočiarovienė

, tel. +370 66842595, el. p. jolita.bociaroviene@lr.v.lt